

Laidiens: 28.04.2004., Nr. 66

Ministru kabineta noteikumi Nr.377

Rīgā 2004.gada 22.aprīlī (prot. Nr.24, 7.§)

Noteikumi par lejamkravu pārvadāšanu cisternās un bunkura pusvagonos

Izdoti saskaņā ar Dzelzceļa pārvadājumu likuma 28.panta trešo daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kravas, kuras atļauts pārvadāt cisternās, cisternām izvirzāmās prasības, kravas ieliešanas un izliešanas kārtību, atsevišķu kravu veidu pārvadāšanas nosacījumus, kā arī etilspirta iztrūkuma noteikšanas kārtību.
2. Šo noteikumu izpratnē par cisternu uzskata cisternvagonu, kas paredzēts lejamkravu pārvadāšanai pa 1520 mm platuma sliežu ceļu, un par bunkura pusvagonu uzskata bunkura tipa vagonu, kas paredzēts naftas bituma pārvadāšanai pa 1520 mm platuma sliežu ceļu.
3. Uz cisternās un bunkura pusvagonos ielieto kravu pārvadāšanu attiecas normatīvajos aktos par dzelzceļa pārvadājumiem noteiktie vispārējie dzelzceļa kravu pārvadāšanas nosacījumi.
4. Ja krava atbilst vairāku kravas veidu pazīmēm, ievēro prasības, kas noteiktas katra kravas veida pārvadāšanai.
5. Kravas nosūtītājs pārvadāšanai cisternās un bunkura pusvagonos iesniedz tādas lejamkravas, kuras atbilst attiecīgās produkcijas standartu vai tehnisko noteikumu prasībām.
6. Ielejot un izlejot kravas un veicot manevrus ar cisternām un bunkura pusvagoniem, piemēro attiecīgās vagonu izgatavotājas valsts standartus.

2. Kravas, kuras atļauts pārvadāt cisternās

7. Cisternās drīkst pārvadāt tādas bīstamās lejamkravas, kuru pārvadāšana cisternās atļauta saskaņā ar Nolīguma par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi 2.pielikumu "Bīstamo kravu pārvadājumu noteikumi" (turpmāk — SMGS 2.pielikums), ja tas nav pretrunā ar Konvencijas par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF) B papildinājuma (CIM) I pielikumu "Bīstamo kravu starptautisko dzelzceļa pārvadājumu noteikumi (RID)" (turpmāk — RID noteikumi).
8. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs atkarībā no faktiski esošajiem cisternu (bunkura pusvagonu) tipiem un cisternu (bunkura pusvagonu) ekspluatācijas nosacījumiem nosaka, kāda tipa un kādas piederības cisternās (bunkura pusvagonos) pārvadā konkrētas SMGS 2.pielikumā un RID noteikumos minētās bīstamās kravas un kravu nomenklatūrā minētās kravas, kas nav bīstamas, uz cisternām (bunkura pusvagoniem) nepieciešamos speciālos trafaretuzrakstus, pavadzīmē iespiežamos spiedogus, kā arī kādas cisternās ielietās kravas pārvadājuma laikā apkalpo kravas nosūtītāja vai saņēmēja darbinieki, kuri pielīdzināti pavadonjiem.

9. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs var atļaut kravas nosūtītājam aizvietot cisternu, kas noteikta konkrētas kravas pārvadāšanai, ar cita tipa vai piederības cisternu, ja par aizvietošanai paredzētā cisternas tipa piemērotību saņemts tās izgatavotāja vai projektētāja pozitīvs tehniskais atzinums.

10. Tādas lejamkravas pārvadāšanai cisternās, kurai publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs saskaņā ar šo noteikumu 8.punktu nav noteicis pārvadāšanas nosacījumus, nepieciešama publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja atļauja un norādījumi par pārvadāšanas nosacījumiem neatkarīgi no cisternas piederības — cisternas tips, trafaretuzraksti un zīmes uz cisternas, pārvadātāja vai ārvalstu dzelzceļa cisternas apstrāde pirms kravas ieliešanas un pēc tās izliešanas.

11. Šo noteikumu 10.punktā paredzētajā gadījumā cisternas tipa noteikšanai kravas nosūtītājs rakstiski iesniedz kravas raksturojumu un informāciju, no kāda metāla jābūt cisternas katlam, no kāda materiāla jābūt cisternas katla iekšpuses speciālajam segumam (ja tāds nepieciešams), kādā veidā silda kravu, (ja tas nepieciešams, kravu izlejot no cisternas), kādā veidā apstrādā (tīra, neitralizē, mazgā, tvaicē) cisternu pēc kravas izliešanas. Par bīstamajām kravām papildus iesniedz kravas standartu vai tehniskos noteikumus, ziņas par iespējamo tās cisternas tipu un modeli, kurā paredzēts pārvadāt bīstamo kravu, cisternas izgatavotāja pamatojumu par cisternas piemērotību attiecīgās kravas pārvadājumam un normatīvajos aktos par bīstamo kravu pārvadāšanu pa dzelzceļu paredzēto avārijas kartīti.

12. Pārvadājot lejamkravu, kravas nosūtītājs pavadzīmē norāda tādu tās nosaukumu un iespiež tādus nepieciešamos spiedogus (bīstamajām kravām — sarkanā krāsā), kurus norādījis publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, nosakot, kāda tipa un kādas piederības cisternās (bunkura pusvagonos) pārvadājamās konkrētas kravas. Bīstamajām kravām kravas nosūtītājs pavadzīmes ailī “Kravas nosaukums” aizpilda, ievērojot arī normatīvo aktu prasības par bīstamo kravu pārvadāšanu pa dzelzceļu.

13. Ja kravu nomenklatūrā minētais konkrētās kravas nosaukums atšķiras no kravas nosaukuma, kuru norādījis publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, nosakot, kāda tipa un kādas piederības cisternās (bunkura pusvagonos) pārvadājamās konkrētas kravas, kravas nosūtītājs pavadzīmē papildus ieraksta publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja norādīto kravas nosaukumu.

14. Pārvadājot bīstamās kravas privātās vai pārvadātāja iznomātās cisternās, kravas nosūtītājs pavadzīmes ailē “Nosūtītāja atzīmes” izdara atzīmi “Vagona katls un armatūra ir darbderīga un atbilst tehniskajām prasībām”.

15. Pārvadātājs nepieņem cisternu no kravas nosūtītāja, ja konstatē, ka kravas nosūtītājs attiecīgajā cisternā ielējis neatbilstošu kravu vai kravu, kuru nav atļauts pārvadāt cisternās. Kravas nosūtītājs cisternu iztukšo, notīra, apstrādā un samaksā pārvadātājam par cisternas dīkstāvi līdz brīdim, kad to iztīrītu (apstrādātu) nodod atpakaļ pārvadātājam.

3. Cisternām izvirzāmās prasības

16. Iekšzemes bīstamo kravu pārvadājumos var izmantot cisternas, kas atbilst RID noteikumu prasībām, vai cisternas, kas būvētas līdz 1996.gada 31.decembrim, ja tās uztur tādā drošības līmenī, kas šo noteikumu spēkā stāšanās dienā atbilst SMGS 2.pielikuma prasībām. Cisternas, kas būvētas 1997.gada 1.janvārī vai vēlāk, iekšzemes bīstamo kravu pārvadājumos var turpināt izmantot tik ilgi, cik to pieļauj SMGS 2.pielikuma nosacījumi.

17. Starptautiskajos bīstamo kravu pārvadājumos uz bijušās Padomju Savienības republikām, kuras nav COTIF dalībvalstis, un no tām izmanto cisternas, kuras atļauts izmantot valstī, kas nav COTIF dalībvalsts, ja tiek garantēta tāda līmeņa drošība, kas līdzvērtīga RID noteikumu prasībām.

18. Cisternas, kuru īpašnieks vai tiesiskais valdītājs atrodas Latvijas Republikā, pakļautas normatīvajos aktos par transportējamām spiedieniekārtām paredzētajai atbilstības novērtēšanai un tehniskajai uzraudzībai periodisko pārbaūžu laikā.

4. Cisternu iedalījums un marķējums

19. Atkarībā no kravu veida lejamkravu pārvadāšanas cisternas iedala:

19.1. naftas kravu pārvadāšanas cisternās, tai skaitā konkrēta naftas produkta pārvadāšanai specializētās cisternās;

19.2. ķīmisko kravu pārvadāšanas cisternās — speciālās (speciālas konstrukcijas) cisternās un specializētās cisternās;

19.3. pārtikas kravu pārvadāšanas cisternās — speciālās (speciālas konstrukcijas) cisternās un specializētās cisternās;

19.4. sašķidrināto gāzu pārvadāšanas cisternās.

20. Uz speciālajām un specializētajām cisternām, kurās pārvadā lejamkravas, izvieto trafaretuzrakstu ar konkrētu tās kravas nosaukumu, kuras pārvadāšanai cisternas paredzētas.

21. Uz naftas kravu pārvadāšanas cisternas ir viens no šādiem izgatavotājrūpnīcas trafaretuzrakstiem: “Benzīns–Nafta”, “Benzīns”, “Nafta”, “Mazuts”, “Gaišie naftas produkti”. Uz cisternas, kura specializēta konkrēta naftas produkta pārvadāšanai, ir norādīts precīzs naftas produkta nosaukums, kas uzkrāsots, specializējot cisternu. Cisternu, uz kuras ir trafaretuzraksts “Benzīns” vai “Gaišie naftas produkti”, izmanto tikai gaišo naftas produktu (izņemot motoru degvielu un eļļu) pārvadāšanai.

22. Ķīmisko un pārtikas kravu pārvadāšanai specializētas cisternas izmanto tikai tādām kravām, kurām šīs cisternas specializētas. Speciālās cisternas (speciālas konstrukcijas cisternas) izmanto tikai tādām kravām, kuru pārvadāšanai tās izgatavotas un kuru nosaukums norādīts uz cisternas.

23. Specializētās un speciālās cisternas katlu krāso tādā krāsā (atšķirības krāsojums) un uz tā uzkrāso tādas krāsas joslas, kas atbilst konkrētai lejamkravai vai lejamkravu grupai. Uz cisternas katla izvieto trafaretuzrakstu ar lejamkravas nosaukumu, kuras pārvadāšanai cisterna paredzēta, un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja noteiktos speciālos trafaretuzrakstus.

24. Uz cisternas nepieciešamos trafaretuzrakstus, speciālos trafaretuzrakstus un zīmes, kā arī cisternas katla un joslu krāsu cisternas īpašnieks vai pārvadātāja iznomātās cisternas nomnieks saskaņo ar publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs pārbauda cisternas trafaretuzrakstu un krāsojuma pareizību.

25. Privātās cisternas dibenus un rāmi krāso zaļā krāsā. Cisternas dibenu malās pa apli uzkrāso 300 mm platu baltu joslu. Uz privātās un pārvadātāja iznomātās cisternas dibeniem izvieto trafaretuzrakstu “Steidzami nosūtīt atpakaļ uz _____” (norāda stacijas un pieraksta dzelzceļa nosaukumu), bet zem tā — trafaretuzrakstu “_____ īpašums” vai “Noma. _____” (norāda cisternas nomnieka vai īpašnieka nosaukumu).

26. Ja cisterna paredzēta kravu pārvadāšanai arī ārpus Latvijas Republikas, trafaretuzrakstus uz tās krāso arī attiecīgajā starptautiskajā dzelzceļa nolīgumā paredzētajā darba valodā.

27. Uz cisternas, kurā pārvadā bīstamo kravu, katla abās pusēs labajā apakšējā daļā starp katla dibenu un apskavu uzkrāso vai piestiprina normatīvajos aktos par bīstamo kravu pārvadāšanu pa dzelzceļu paredzētās bīstamības zīmes un zem tām oranžo plāksnīti.

28. Trafaretuzrakstus un speciālos trafaretuzrakstus uz cisternas krāso ar krāsu, kura ir noturīga pret vides iedarbību, un noformē atbilstoši prasībām, kuras noteiktas 1520 mm platuma sliežu ceļa kravas parka vagonu zīmju un uzrakstu albumā, kas saskaņots ar NVS valstu, Latvijas, Lietuvas un Igaunijas dzelzceļiem.

5. Kravu ieliešanas un izliešanas kārtība

5.1. Vispārīgās prasības

29. Cisternas tehnisko apkopi veic ne agrāk kā diennakti pirms kravas ieliešanas cisternā.

30. Pāravadātājs cisternas tehniskās apkopes laikā pārbauda arī cisternas katla krāsojuma, trafaretuzrakstu un speciālo trafaretuzrakstu pareizību, bet sašķidrināto gāzu pārvadāšanas cisternām papildus pārbauda, vai nav beidzies cisternas katla un armatūras tehniskās pārbaudes termiņš.

31. Žurnālā, kura paraugu nosaka publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, pāravadātājs izdara attiecīgus ierakstus par bīstamās kravas ieliešanai paredzētās cisternas tehnisko apkopi un norāda konkrētu kravas nosaukumu, kuras pārvadāšanai pārbaudīta cisternas piemērotība.

32. Kravas ielej cisternās un bunkura pusvagonos un no tiem izlej pievedceļos. Staciju koplietošanas vietās un staciju vietās, kas nav paredzētas koplietošanai, kravas drīkst ieliet un izliet tikai ar publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja atļauju, ja kravas nosūtītājs vai saņēmējs izstrādājis vides aizsardzības un drošības pasākumus un ja kravu lej tieši no kravas nosūtītāja taras vai tieši kravas saņēmēja tarā.

33. Kravas nosūtītāja, kravas saņēmēja un pāravadātāja darbiniekiem, kuri kravas ielej cisternās un bunkura pusvagonos un izlej no tiem, apskata, tīra un mazgā cisternas un bunkura pusvagonus, nepieciešams ievērot drošības tehnikas noteikumus un konkrēta modeļa cisternu un bunkura pusvagonu tehniskajā aprakstā un ekspluatācijas instrukcijās norādītos papildīšanas, iztukšošanas un iezemēšanas noteikumus, pārzināt cisternu un bunkura pusvagonu konstrukciju, atsevišķus to elementus un aprīkojumu, nodrošināt ritošā sastāva saglabātību, kā arī lietot instrumentus, ar kuriem strādājot nešķīšas dzirksteles.

34. Kravas ieliešanai aizliegts padot kravas nosūtītājam pāravadātāja vai ārvalstu dzelzceļa cisternas (bunkura pusvagonus) un kravas nosūtītājam aizliegts izmantot privātās vai pāravadātāja iznomātās cisternas (bunkura pusvagonus), ja:

34.1. līdz cisternas katla un armatūras tehniskajai pārbaudei atlicis mazāk par 15 dienām, pārvadājot kravas iekšzemes satiksmē, vai mazāk par 30 dienām, pārvadājot kravas starptautiskajā satiksmē;

34.2. nav skaidri salasāms cisternas (bunkura pusvagona) numurs vai uz cisternas (bunkura pusvagona) nav piestiprināta tās izgatavotāja plāksnīte;

34.3. ir bojātas iekšējās vai ārējās (ja tās paredzētas vagona konstrukcijā) kāpnes, pārejas tiltiņi, darba laukumi un to norobežojumi vai to nav vispār;

34.4. cisternas katlam (pusvagona bunkuram) ir plaisa vai noplūde, bojāta drošības slēga armatūra un izliešanas un ieliešanas armatūra, bojāta vai nav noplombēta drošības un ieplūdes vārsts, ir caurs cisternas (bunkura pusvagona) tvaika apvalks;

34.5. ir plaiss cisternas iekraušanas un izkraušanas lūku vākos;

34.6. nav vai ir bojāta vismaz viena cisternas iekraušanas lūkas vāka stiprināšanas atvāžamā skrūve, trūkst dzintēles lūkas vāka plombēšanai;

34.7. cisternas iekraušanas lūkas vākam nav blīves (ja tai ir paredzēta speciāla rieva).

35. Cisternā, kas aprīkota ar universālo izliešanas ierīci (izņemot cisternas, kas aprīkotas ar tvaika apvalku), nav atļauts ieliet kravu, kuras temperatūra pārsniedz 100 °C.

36. Cisternas, kuru lūkām paredzēta speciāla rieva blīvei, pārvadātājs nodrošina ar blīvēm. Cisternām, kuru lūkām šāda rieva nav paredzēta, kravas nosūtītājs zem lūkas vāka uzliek blīvi, kas izgatavota no materiāla, kurš nereaģē un nedeformējas, saskaroties ar pārvadājamo kravu. Blīves izmērs nedrīkst atšķirties no vāka diametra izmēra.

37. Pēc kravas ieliešanas vagonā kravas nosūtītājs nodrošina cisternas lūkas diametram atbilstošas blīves pareizu uzlikšanu, cisternas ieliešanas lūkas vāka, bunkura pusvagona katra bunkura vāka, cisternas vai bunkura pusvagona izliešanas un ieliešanas armatūras un noslēgu hermētisku aizvēršanu un cisternas uzvāžņa plombēšanu.

38. Ja pārvadātājs konstatē, ka bunkura pusvagonu vai cisternu stāvoklis pēc to piepildīšanas vai iztukšošanas neatbilst šo noteikumu prasībām, pārvadātājam ir tiesības nepieņemt no kravas saņēmēja bunkura pusvagonus vai cisternas, kamēr netiek novērsti konstatētie pārkāpumi.

39. Atkarībā no cisternu katlu konstrukcijas un elementu izmēriem cisternas iedala kalibrēšanas tipos. Cisternas kalibrēšanas tipu norāda ar metāla cipariem vai cipariem un burtu, kas piemērināti pie katla sānu virsmas abās pusēs 100 mm zem cisternas numura. Lai ar mērīšanas paņēmieni noteiktu cisternās (bunkura pusvagonos) ielietās kravas masu, izmanto cisternu (bunkura pusvagonu) izgatavotāja izstrādātās cisternu (bunkura pusvagonu) kalibrēšanas tabulas un ievēro to piemērošanas nosacījumus.

40. Vietas, kurās kravu ielej cisternās (bunkura pusvagonos) un izlej no tām, aprīko ar apgaismojumu (ja tiek lietats bīstamās kravas, apgaismojumam jābūt sprādziendrošam) un nodrošina ar ugunsdzēsšanas aprīkojumu. Viegli uzliesmojošu šķidrumu ieliešanas un izliešanas vietās, kuras nav aprīkotas ar elektrisko apgaismojumu, par apgaismošanas ierīcēm atļauts izmantot tikai elektriskos akumulatoru sprādziendrošos lukturus. Aizliegta atklātas uguns izmantošana tuvāk par 50 m no stacijas teritorijā esošu bīstamo kravu ieliešanas un izliešanas vietām.

41. Bīstamo kravu ieliešanas vietas nedrīkst atrasties tuvāk par 200 m un to izliešanas vietas — tuvāk par 125 m no 1.klases bīstamo kravu (sprāgstošu materiālu) iekraušanas, izkraušanas un glabāšanas vietām, kā arī attiecīgi ne tuvāk par 100 m un 50 m no dzelzceļa noliktavām, staciju būvēm, galvenajiem sliežu ceļiem, kravu iekraušanas un izkraušanas koplietošanas vietām un dzīvojamām mājām.

42. Ja cisternās ielietu naftas produktu iekšzemes pārvadājums atbilst normatīvajos aktos par vides kvalitātes normatīviem degvielas uzpildes stacijām, naftas bāzēm un pārvietojamām cisternām paredzētajiem nosacījumiem, kravas nosūtītājs un kravas saņēmējs ievēro minēto normatīvo aktu attiecīgās normas.

5.2. Cisternu (bunkura pusvagonu) padošana un sagatavošana

43. Pārvadātājs kravas ieliešanai padod darbderīgas pārvadātāja vai ārvalsts dzelzceļa cisternas (bunkura pusvagonus), kuru tipu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs noteicis attiecīgajai kravai un kuras atbilst ielejamās kravas veidam. Kravas nosūtītājs atkarībā no pārvadātāja vai ārvalsts dzelzceļa cisternas komerciālā stāvokļa sagatavo cisternu (ja ir ierīces sagatavošanai) kravas ieliešanai pēc tās padošanas vai nodrošina cisternas sagatavošanu pirms tās padošanas, noslēdzot ar pārvadātāju vai komercsabiedrību attiecīgu līgumu.

44. Kravas nosūtītājs ir tiesīgs atteikties no kravas ieliešanai padotas pārvadātāja vai ārvalstu dzelzceļa cisternas, ja tajā pārvadāta uz cisternas esošam trafaretuzrakstam neatbilstoša krava un pēc kravas izliešanas cisternai nav veikta attiecīga apstrāde.